

[Gert Petersen]

inden for det sidste 1 ½ år – at der blev foretaget en lægeundersøgelse. Så kunne det være, den lægeundersøgelse gav til resultat, at hr. Svend Andersen (Rosk. a.) var blevet myrdet. Derefter ville dommeren afsige kendelsen: ja men det er ligegyldigt, det kan vi ikke gøre noget ved.

Det var nøjagtig, hvad der skete med Steve Biko, en af de unge ledere i Sydafrika, som blev arresteret af politiet blandt talløse andre, om hvem det blev meddelt, at han havde erklæret sultestrejke og havde sultet sig selv ihjel. Til allersidst, da en lægeundersøgelse endelig kom i gang, kom der meddelelse om, at han var blevet pryglet ihjel. Hvorefter der kom en dommerkendelse, som sagde: det er der ikke noget at gøre ved, vi gør ikke mere ved den sag.

Det er forholdene i Sydafrika. Jeg er helt overbevist om, at hvis hr. Svend Andersen (Rosk. a.) levede under sådanne forhold og selv hørte til et mindretal, der udgør de fire femtedele af befolkningen, men ikke har nogen rettigheder, så ville han synes, det var rimeligt at gå til oprør; så ville han ikke synes, at det er dog en undertrykkelseform, som ikke er særlig slem, som hører hjemme i den bedste tredjedel af undertrykkelsesformerne. Han fik opstillet en ganske ejendommeligt skala dér.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Hr. Langsted stillede et direkte spørgsmål til mig. Jeg har sagt før her, at jeg kender ingen udenrigsminister, der svarer på spørgsmål, der begynder med »hvis«.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg har kun den meget korte bemærkning, at den beskrivelse, hr. Gert Petersen lige har givet af tilstandene i Sydafrika, den svarer vel i og for sig ret nøje til tilstandene i overordentlig mange afrikanske stater. Dér er forholdene oven i købet i en lang række tilfælde værre, idet der er tale om, at regeringerne ikke er valgt af nogen som helst, måske bare af sig selv. Det vil sige, som jeg hele tiden har understreget, at situationen simpelt hen er meget værre andre steder. Hvorfor så ikke lave boykot over for de lande? Hvorfor ikke lave boykot over for Uganda og en masse andre lande? Der er jo nok at tage fat på:

Cambodia, Sovjetunionen, Polen osv., vi kan næsten boykotte halvdelen af verden.

Lad os så gøre det, så er der nogen konsekvens i det.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Hvis ikke jeg tager meget fejl, er Sydafrika det eneste land i Afrika – bortset fra Zimbabwe – hvor der findes et hvidt mindretal, som undertrykker et flertal, der er 6–7 gange så stort som det hvide mindretal, og undertrykker flertallet, fordi det er sort, fordi det hører til en anden race, og udelukkende af den grund.

Formanden:

Vi plejer jo ikke at diskutere ved hjælp af korte bemærkninger, det er der jo god tid til forinden. Men som en undtagelse vil jeg give ordet til hr. Svend Andersen (Rosk. a.) for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg kan ikke se, at det bliver værre af, at 2 millioner undertrykker 7 millioner, fremfor at f. eks. 1 mand undertrykker 10 millioner. Det bliver det da bestemt ikke værre af, så vidt jeg kan se.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om kortlægning og prioritering af relevante arealindvin-

dingsarbejder. (Beredskabsplan for arealindvinding) [af Svend Erik Hovmand (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 34. Fremsat 23/11 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Det forslag, venstre her har fremsat, er med enkelte ændringer en genfremsættelse af et forslag til folketingsbeslutning af 9. marts 1976, som tidligere har været behandlet her i tinget.

Forslaget går ud på at få tilvejebragt en kortlægning og prioritering af relevante arealindvindingsarbejder på fastlandet og ved kystområder, en såkaldt beredskabsplan for arealindvinding. Forslaget tilsigter alene at få eventuelle arealindvindingsarbejder overvejet ud fra alle de samfundsmæssige hensyn, der gør sig gældende på området.

Under behandlingen af forslaget i folketingssamlingen 1975-76 tilkendegav den daværende miljøminister, at regeringen gerne ville bidrage til nærmere belysning i udvalget af de mange forskellige samfundsmæssige hensyn, der gør sig gældende i forbindelse med arealindvinding. Miljøministeren henvendte samtidig opmærksomheden på de mangeartede og komplicerede spørgsmål, forslaget rejste, og fremdrog herunder en række konkrete betænkeligheder. Det blev således fremhævet, at arealindvindinger ofte vil være i strid med økologiske, fredningsmæssige og rekreative interesser. Arealindvindinger på søterritoriet kan også medføre betydelige tab for fiskeriet, idet de lavvandede områder har stor betydning især som opvækstpladser for yngel.

Under behandlingen af forslaget i folketingsudvalget besvarede miljøministeren en række spørgsmål. Udvalget fik i den forbindelse bl. a. tilstillet en af Det danske Hedeselskab udarbejdet oversigt over inddæmningsmuligheder for 1953 og en oversigt over de 26 danske vådområder, som er optaget på listen over vådområder af international betydning med Danmarks ratifikation af Ramsarkonventionen.

Baggrunden for det nu genfremsatte forslag er ifølge bemærkningerne de seneste årtiers stigende forbrug af jord til andre formål

end landbrug. Forslagsstillerne peger her især på forbruget af jord til byudvikling.

Der er to forhold, jeg især vil trække frem til vurdering af forslaget. Det første er forbruget af landbrugsjord til andre formål, det andet er de bestræbelser, regeringen udfolder for at spare på forbruget.

Med hensyn til de faktiske tal for inddragelse af landbrugsjord er det sådan, at der i de sidste 10-15 år er inddraget ca. 10.000 ha om året. Af disse 10.000 ha må man dog regne med, at ca. 3.000 ha er tilplantet med skov eller på anden måde blot taget ud af driften. Det er imidlertid interessant, at forbruget af landbrugsjord ikke er steget i løbet af denne periode. En analyse af de i Danmarks Statistik beroende oplysninger om nedgangen i det dyrkede landbrugsareal giver tværtimod som resultat, at de årlige arealafståelser lige siden 1960 har haft en faldende tendens.

Ser man på udstykningsstatistikken for de allerseneste år, viser det sig yderligere, at der siden 1973-74 er sket et mærkbart fald i arealforbruget til byformål; medens der i 1973 blev udstykket ca. 6.500-7.000 ha landbrugsjord til byformål, var tallet i 1976 ca. 4.500 ha.

Der er ikke tegn på, at der vil ske ændringer i denne udvikling, snarere tværtimod. Den nuværende økonomiske situation og nødvendigheden af at spare på areal- og energiressourcer vil fortsat have en dæmpende virkning på forbruget af jord til byudvikling og sommerhusbebyggelse. Af samme årsag må også arealforbruget til vejformål antages at blive mindre end i de seneste 10 år.

Vi kan altså konstatere, at der ikke er tale om et stigende forbrug af jord til andre formål end landbrug; der er tværtimod en glædelig og stadig faldende tendens i forbruget. Regeringen mener imidlertid ikke, at man kan lade sig nøje hermed. Forbruget af landbrugsjord er under alle omstændigheder et væsentligt problem, som man må være meget opmærksom på.

Det andet forhold, jeg vil fremhæve, er regeringens bestræbelser på at spare yderligere på forbruget. Regeringens politik på dette område er omfattet i landsplanredegørelsen 1977. Grundlaget for denne politik er, at vor landbrugsjord er en begrænset naturressource, som der skal økonomiseres med. Regeringen har i de seneste år sat ind på flere områ-

[Miljøministeren]

der for at fremme dette hensyn. Med gennemførelse af lands- og regionplanlovene er der blevet fastlagt et system, hvorefter landbrugets arealinteresser bliver prioriteret højere i den fysiske planlægning, end det hidtil har været tilfældet. Vi må i fremtiden bestræbe os på at begrænse inddragelsen af arealer til byformål o. lign. Det kræver en planlægning, der bevidst har dette mål for øje. Der kan spares på arealerne ved at gøre parcel- og sommerhusgrundene mindre, med mere tæt, lav boligbebyggelse og navnlig ved at begrænse de ofte meget store arealer, der udlægges til erhverv og offentlige formål.

Planstyrelsen afholdt i september måned sidste år en konference med bl. a. landbrugsorganisationerne om spørgsmålet om landbrugets placering i den fysiske planlægning. Planstyrelsen vil om kort tid udsende en publikation om konferencen og dens resultater. Planstyrelsen vil følge sagen op ved udsendelse af en række andre publikationer om landbrugets arealinteresser og den fysiske planlægning. Publikationerne udarbejdes i et samarbejde med landbrugets organisationer og landbrugsministeriet.

Regeringens ønske om en begrænsning af inddragelsen af jord til ikke-landbrugsmæssige formål kommer endvidere klart til udtryk i det forslag til ændring af landbrugsloven, som landbrugsministeren nylig har fremsat. Et af hovedpunkterne i dette forslag er netop en sikring af landbrugets arealressourcer. Forslaget indeholder bl. a. en række bestemmelser, der skal sikre, at der ved inddragelse af landbrugsjord til andet formål sker en afvejning af samtlige samfundsmæssige interesser, herunder også jordbrugsmæssige interesser. Desuden tilvejebringes der ved forslaget hjemmel til at udarbejde planer for sikring af særlig værdifulde landområder. Denne landbrugssektorplanlægning skal udføres på grundlag af den landsomfattende klassificering af landbrugsjorden, som landbrugsministeren har iværksat, og som forventes tilendebragt i 1978.

Gennem disse bestemmelser vil der således kunne skabes et bedre grundlag for en økonomisering med landbrugets arealressourcer og for en koordinering af landbrugssektorplanlægningen med den øvrige fysiske planlægning. Det er regeringens opfattelse, at det først og fremmest er ad disse veje, vi aktuelt skal søge tabet af landbrugsjorden udlignet.

Der er også andre ting, jeg gerne ville nævne til vurdering af forslaget. Man må være opmærksom på, at arealindvindingsarbejde ofte vil kræve meget store investeringer, navnlig ved landindvindinger på søterritoriet. Deres beskæftigelsesmæssige værdi må desuden antages at være lille, idet arbejdet i dag i høj grad sker maskinelt. Samtidig rejser arealindvindinger som nævnt en række særdeles komplicerede spørgsmål, først og fremmest af økologisk og biologisk art. Det betyder, at selve udarbejdelsen af en beredskabsplan med de dertil knyttede konsekvensanalyser må antages at blive overordentlig bekostelig og tidkrævende. Det vil kræve omfattende undersøgelser og et stort administrativt arbejde at gennemføre en forsvarlig analyse i hvert enkelt tilfælde ud fra alle de forskellige samfundsmæssige hensyn.

Jeg kan ikke sige, hvor store bevillinger der skal til. Men det er givet, at der må impliceres mange kommuner, amtskommuner og ministerier samt formentlig også landbrugs- og fiskeriorganisationerne, naturinteressesforeninger og mange andre. Man må imødesæ vanskelige forhandlinger om, hvilke områder der skal optages på en beredskabsplan.

Konklusionen på det, jeg har sagt, er, at inddragelsen af landbrugsjord til ikke-landbrugsmæssige formål i dag er for nedadgående. Regeringen har desuden taget en række initiativer med henblik på at sikre landbrugets arealinteresse en højere prioritering i den fysiske planlægning end hidtil. Dette vil bidrage til den økonomisering med landbrugets arealressourcer, som såvel regeringen som forslagsstillerne ønsker.

Jeg er enig med forslagsstillerne i sigtet med forslaget. Vi skal spare på landbrugsjorden og sørge for, at der er nok af jord. De foranstaltninger, regeringen gennemfører på planlægnings- og landbrugsområderne, vil imidlertid virke i gunstig retning, og jeg finder det derfor rigtigt at vente og se, hvordan den videre udvikling vil forløbe, inden vi går ind i konkrete overvejelser om at iværksætte et så bekosteligt og tidkrævende arbejde som udarbejdelsen af en samlet beredskabsplan for arealindvinding.

Svend Erik Rasmussen (S):

[Svend Erik Rasmussen]

Af bemærkningerne til dette forslag fremgår det som nævnt, at baggrunden for venstres ønsker om en kortlægning af arealindvindingsarbejder er den, at der hvert år indrages tusinder af hektar landbrugsjord til byudvikling, veje m. m. I socialdemokratiet har vi været meget opmærksomme på denne udvikling. Vi har således givet støtte til, at der gennem regionplanloven stilles krav til amterne om, at der gives retningslinjer for, hvilke arealer der skal forbeholdes jordbrugerhvervene, ligesom vi har givet vores støtte til det af landbrugsministeren fremsatte forslag til ændring af lov om landbrugsejendomme, hvorigennem der også sikres bevarelse af særlig værdifuld landbrugsjord.

Vi er imidlertid også opmærksomme på, at landvindingsarbejder ofte vil komme i strid med såvel naturfredningsinteresser og økologiske interesser som interesser angående arealer til fritidslivet. Vi er derfor glade for og tilfredse med, at venstre i sit forslag også peger på, at en prioritering af arealindvindinger også skal tage hensyn til disse forhold. Om der så, når disse interesser er tilgodeset, må skønnes at være så store muligheder for arealindvindinger til jordbrugsformål med en så god rentabilitet, at det ud fra en økonomisk betragtning vil være tilrådeligt at foretage en sådan kortlægning, som vel ikke kan antages at være helt billig, ja, det vil vi da gerne være med til at se nærmere på i udvalget, og jeg kan dermed tilsige socialdemokratiets interesserede medvirken i dette arbejde.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Mit partis ordfører, hr. Ernst Schmidt, er optaget i et udvalgsmøde, og jeg skal derfor sige på fremskridtspartiets vegne, at vi synes ikke, der er det store behov for det, der her er foreslået. Vi synes, forslaget har en ret teoretisk karakter. Derimod er vi nok enige i en del af det, der er sagt, bl. a. i en del af det, ministeren har sagt. Vi synes, man i det praktiske planlægningsarbejde skulle tage mere hensyn til at undgå det ressourcespild, der i mange tilfælde desværre ikke er undgået ved offentlige vejanlæg m. v. Det er nemlig ikke kun erhverv, boliger, sommerhusarealer o. lign., man skal passe på ikke forbruger ressourcer i for høj grad, det gælder så sandelig også de offentlige anlæg. Vi håber, at de gode hensigter, ministeren gav udtryk for, også

vil komme til udtryk fra socialdemokratiets side fredag den 27. januar, hvor tinget skal førstebehandle lovforslag nr. 140 om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. Her er netop et af de meget oplagte eksempler på, at folketinget virkelig har en chance for at sikre, at der undgås et stort ressourcespild af god dansk landbrugsjord.

Grove (KF):

Vi er vel alle i de sidste år blevet klar over, at vi skal passe på vores ressourcer på mange områder og også på vores landbrugsjord. Jeg tror dog ikke, vi på nuværende tidspunkt ligefrem skal sætte en planlægning i gang med indvinding af nye områder. Men jeg kunne tænke mig at spørge ministeren, om ikke der er en mulighed for, nu vi har både landsplanlægning, regionplanlægning, kommuneplanlægning osv., at ministeren gjorde amter og kommuner opmærksomme på dette problem. Offentligheden har megen indflydelse på den planlægning, og alene omtale af dette forslag vil formentlig gøre mange mennesker opmærksomme på problemet, så man på den måde kunne prøve at tage hensyn til det i de regionplaner og de landsplaner, vi får.

Vi har også planlægning for søterritoriet, hvor vi ifølge råstofloven skal i gang med en planlægning, og man kan jo være opmærksom på dette problem ved de planlægningsarbejder.

Så kan vi jo se om et par år eller tre, hvad der kommer ud af de planer, om vi på et senere tidspunkt skal tage det op igen, eller om det allerede på det tidspunkt er kædet ind i region- og amtsplanlægning.

Langsted (CD):

Vor ordfører i disse spørgsmål kan desværre ikke være til stede i dag. Jeg skal derfor give forslaget et par ord med på vejen. Det har jo været fremsat tidligere og været udsat for en udvalgsbehandling. Baggrunden er naturligvis, at man må betragte landbrugsjord som en knap ressource, ligesom vi har mange andre knappe ressourcer.

Jeg bemærkede mig i den beretning, der blev afgivet ved afslutningen af det forrige udvalgsarbejde for et par samlinger siden, at man har sat en undersøgelse i gang af, hvorvidt tidligere arealindvindinger har forrentet

[Langsted]

sig, og at udvalget dengang lagde vægt på, at man fik en undersøgelse, så man fik en vurdering af økonomien i hidtidige arealindvindingsarbejder.

Nu må vi jo tænke på, at der med hensyn til arealindvindinger er begået mange fejltagelser. Man kan f. eks. tænke på Skjern Å-projektet, hvor man først gjorde det ene – og nu ved, at man skal gøre det andet. Det minder mig om den franske revolutions graven grøfter, som næste hold kaster til igen. Det er altså et spørgsmål, om det kan betale sig at gøre det.

Som det blev sagt forrige gang, er der en række uafklarede problemer, som skal belyses nærmere. Det er mangeartede og komplicerede spørgsmål, som i virkeligheden rejser af dette foreslag til folketingsbeslutning. Vi vil fortsætte med at deltage i en positiv udvalgsbehandling.

Arne Bjerregaard (KrF):

Nu har vi jo i forvejen så mange relevante og irrelevante planlove, så hvorfor ikke tage en planlov mere? I al fald på dette område kunne der nok være grund til at kigge lidt nærmere på de muligheder, der ligger på dette område. Vi er i hvert fald ikke uvillige til i udvalget at kigge på muligheden af at fremme det, som ligger i forslaget.

Hjortlund Christensen (DR):

Jeg må stille mig tvivlende over for nødvendigheden af en lovgivning på dette område. Vi skal i dag behandle naturfredningsloven, vi har regionplanlovgivning, og der er visse landbrugslove under opfyldning. Der er en mængde konfliktstof i forbindelse med opbygningen af en sådan lov, der er de ornitologiske, økologiske og biologiske samt fredningsmæssige interesser, der skal varetages. Jeg skal ikke drage forslagsstillernes intentioner i tvivl med hensyn til at skabe balance i tingene. Men i øvrigt vil jeg da gerne sige, at det er min opfattelse, at der med den nuværende lovgivning er lovhjemmel til at gennemføre projekter af denne art. Spørgsmålet er kort og godt: hvem skal betale, og hvem skal tage initiativet til det? Tanken med lovgivningen er vel, at det offentlige skal udføre disse landindvindinger.

Vi er ikke medlemmer af udvalget, der skal behandle denne sag, men vi vil i retsfor-

bundet forsøge at følge den videre behandling, i håb om at der vil fremkomme konkrete, håndgribelige opgaver, som beviser nødvendigheden af lovgivning på dette område.

Waldorff (VS):

Det er for mig næsten uforståeligt, at man i venstre har kunnet nære sig for at lancere forslaget her under parolen: hvad indad tabes skal udad vindes – så meget mere som man allerede har gummistøvlerne solidt plantet i Hedeselskabets plovfurer. Det kunne have givet forslaget et tiltrængt humoristisk skær.

Venstre har konstateret, at med den retning, som byplanbyudviklingen, trafikplanlægningen og den øvrige region- og landsplanlægning har, så betyder det, at der i løbet af 10-15 år forsvinder god, fuldfed landbrugsjord svarende til et område som Fyn. Det kan i sig selv fortjene en kommentar, nemlig den, at det forekommer naivt og urealistisk – bevidstløst, ville nogle sige – at venstre uden videre går ud fra, at den udviklingstakt, som det kapitalistiske Danmark har oplevet i 1960'erne, kan fortsættes fremover. Ved denne lejlighed vil jeg da godt i al hemmelighed gøre venstre opmærksom på, at der er krise i de vestlige lande, og at det har visse konsekvenser både for det private erhvervsliv og for det offentliges udviklingstakt. Derfor virker overslaget: »et område på størrelse med Fyn« altså ikke særlig realistisk.

Men når det er sagt, så vil VS i øvrigt være de første til at advare imod den blinde vækst, som inddragelse af landbrugsjord og anden god jord til parkeringspladser, motorvejsbyggeri, udlægning af omfattende sommerhusområder, uovervejede byudvikling osv. er udtryk for. Det er bare ikke det, venstre advarer imod. Ud fra den opfattelse, som venstre har, er den kapitalistiske vækst uundgåelig, og det vil også sige, at den kapitalistiske udplyndring af vores naturlige ressourcer er en uundgåelig ting, det er nærmest en naturlov. Derfor lyder parolen: hvad indad tabes, skal udad vindes.

Efter den holdning er det, man foreslår, helt logisk. Når vi nu har dækket et område som f. eks. hele Fyn med parkeringspladser, motorveje, fabrikker og parcelhuse og så et enkelt rekreativt område, f. eks. i Svanninge

[Waldorff]

Bakker, når det er gjort, hvad er så mere logisk end at inddæmme det sydfynske øhav i første omgang og i næste omgang Østersøen, for der kan jo inddæmmes meget, inden man kommer ind i grænsestridigheder med vores store nabo i syd? Denne holdning er for mig at se, selv om den er begrundet i nogle klare kapitalistiske interesser, så blind og så tåbelig for at sige det ligeud, at den kun kan sammenlignes med, at hvis man konstaterer, at forureningen i storbyerne nu er så fremskreden, at man ikke længere kan bo i etagerne op til anden sal, så besvarer man sådan en konstatering med at bygge husene op til 8. etage, 10. etage eller 12. etage i stedet for at gribe ind over for de kilder, der er til forureningen.

Vi kunne ellers godt give venstre et par bud på, hvordan man økonomiserede med de landbrugsområder, som vi har. For eksempel ville en udbygning af kollektivtrafik i stedet for privatbilisme betyde en væsentlig økonomisering, også med arealforbruget. Behovet for sommerhusområder er bl. a. så stort, som det er, fordi boligområderne er så dårlige, som de er. Det er klart, at hvis man de ti måneder har udsigt til syvende baggård, så kan man godt trænge til noget pænt at se på i de sidste to.

Byudviklingen er præget mere og mere af den mest arealkrævende form for boligbyggeri, nemlig parcelhusbyggeriet, og det er ikke begrundet i, at mennesket eller det danske menneske i særlig grad har et behov for at bo i et parcelhus – selv om hr. Poul Schlüter tror, at man har et særligt arveanlæg, der medfører en ubændig lyst til at eje og besidde – men det er begrundet i, at for det første er alternativet så dårligt, som det er, og for det andet er der en betydelig økonomisk fordel ved at sidde i ejerbolig. Men den slags ting er venstre begribeligvis ikke interesseret i at gøre noget ved.

Til gengæld kan vi love, at vi ikke vil være med til at bruge befolkningens skattepenge på at inddæmme arealer, som venstrebønderne kan bruge til landbrugsvirksomhed, hvis de vel at mærke kan få presset tilstrækkeligt med tilskud ud af de offentlige kasser. Jeg kan forestille mig, at venstres ordfører ville tage afstand fra denne udlægning af venstreforslaget. Nu vel, så kan der kun være den anden forklaring, at man altså yderligere vil forbedre A. P. Møllers koncession, for det

bliver selvfølgelig meget billigere at hente Nordsøgassen og Nordsøen op, hvis vi får inddæmnet halvdelen af Vesterhavet.

Svend Erik Hovmand (V):

Hvis det kan glæde den sidste ærede taler, så skal jeg give ham ret i, at jeg gerne vil tage afstand fra den udlægning, han netop har givet af vort forslag. Bortset fra det er jeg i den glædelige situation at kunne konstatere, at der i dette ting at dømme efter den behandling, vi har haft, er en positiv indstilling over for dette forslag, og det er jeg glad for. Jeg vil gerne sige, at når vi i venstre har rejst dette spørgsmål, så har det naturligvis noget at gøre med landbrugsjord, men det er ikke det eneste. Selvfølgelig betyder det noget, ikke alene for dansk landbrug og for vores valuta og for vores beskæftigelse, at der inddrages ca. 10.000 ha jord om året. Det er klart, det betyder selvfølgelig noget. Hvad er 10.000 ha? Ja, det er ca. 500 landbrugsjorde i gennemsnitsstørrelse. 500 landbrugsejendomme i gennemsnitsstørrelse ryger ud af Danmarkskortet hvert eneste år. Det er klart, at vi kan begrænse dette forbrug, vi kan få de 10.000 ha reduceret, måske til 8.000 ha eller 7.000 ha. Alligevel må vi konstatere, at der i fremtiden fortsat vil være et forbrug af en vis – og en stor – størrelsesorden i relation til de få ressourcer, vi har tilbage.

Jeg erindrer miljøminister Niels Matthiassens første tale over for Danmarks Naturfredningsforening ved et arrangement, der foregik i landstingssalen for knap et år siden. Ved den lejlighed diskuterede man også dette problem, og jeg hæftede mig ved en bemærkning, som miljøministeren dengang kom med, og som jeg synes er meget slående. Hvis hr. Waldorff var til stede, ville den måske også gøre et indtryk på ham. Det, ministeren sagde, var, at ethvert landbrug indgår som et aktiv i vor natur. Jeg vil gerne føje til, at denne konstatering, at landbruget, de grønne marker, i sig selv er en del af vor natur, er en konstatering, som også bør indgå i denne debat. Når vi inddrager grønne marker til andre formål, så mister vi ikke alene et stykke landbrugsjord, nej, så mister vi også et stykke natur. For hvert år, vi reducerer vores arealer med 10.000 ha, 8.000 ha, eller hvor meget vi nu kan knibe det ned til, så

[Svend Erik Hovmand]

må vi altså konstatere, at det går ud over vores landbrugsjord, vores landbrugsproduktion, beskæftigelse osv., men samtidig går det også ud over vores natur og vores naturressourcer. Det er det, vi søger med dette forslag at finde mulighed for en kompensation for.

Vi mener, at der i øjeblikket er foretaget en meget stor del af det arbejde, som vi finder nødvendigt for at foretage en rimelig vurdering af dette spørgsmål. Vi har under landbrugsministeriet fået oprettet et jordbrugsklassificeringskontor i Vejle, som nu er ved at tilendebringe sit arbejde med en meget minutøs undersøgelse af vores jordbund overalt i landet. Hedeselskabet har foretaget undersøgelser, vi har en kortlægning i forbindelse med vådområderne. Vi ved, at fredningssektoren har foretaget mange undersøgelser i forbindelse med amternes regionplan. Det, det drejer sig om her, er at lægge alle disse undersøgelser oven på hinanden og få et Danmarkskort, som viser os, hvor skal vi gå i gang, hvis vi vil skade naturen mindst og samtidig få de bedste ressourcer.

Jeg er som sagt glad for den positive indstilling, der har vist sig fra et flertal i dette ting, og jeg vil gerne her til sidst spørge ministeren, om det vil være en overvejelse værd relativt hurtigt at igangsætte en undersøgelse omkring et enkelt konkret projekt. Det kunne måske være en strømpil, det kunne måske være det, som kunne bortvejre enhver tvivl omkring behovet for en sådan samlet redegørelse for landet som helhed.

I Smålandshavet har der længe været diskuteret et projekt. Vi ved også, at der andre steder i landet har været diskussioner om tilsvarende projekter. Jeg vil gerne anbefale og opfordre til, at man tager et af disse projekter op og vurderer det ud fra de sammenhænge, som her er nævnt.

Som sagt glæder vi os til en positiv udvalgsbehandling, som flertallet her i tinget har givet udtryk for at ville medvirke til.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg skal til hr. Grove sige, at som jeg sagde i mit første indlæg, har vi netop i landsplanredegørelsen, som er offentliggjort her i slutningen af det gamle år, gjort opmærksom på hele problematikken om landbrugsjorden, om beskyttelsen af den og om, at vi ikke

fortsat kunne bruge den, som vi har gjort det hidtil, til andre formål end de landbrugsmæssige.

Jeg skal til hr. Svend Erik Hovmand kun gøre den bemærkning, at det er jo rigtigt, at hvis det drejer sig om 10.000 ha, så ryger der 500 landbrugsejendomme ud af Danmarkskortet om året. Men jeg gjorde netop opmærksom på, at der i de sidste 3-4 år har været en klar nedgang; tallet er altså blevet formindsket. Det er vi, så vidt jeg kan forstå, enige om at glæde os over, og det er den aktuelle ting, vi kan gøre.

Jeg vil gerne vedstå udtalelsen fra talen til Naturfredningsforeningen sidste år. Men det, der skal vurderes i forbindelse med arealindvindinger, er jo bl. a., at nok kan vi måske opnå at få nye landbrugsområder og dermed dansk natur, men heroverfor står, at vi kan risikere at miste eksisterende værdier, det gælder dyre- og fuglevildt og en række andre ting.

Jeg vil sige om det spørgsmål, hr. Svend Erik Hovmand stillede til sidst, at det lyder for mig meget tiltalende, at man begynder et enkelt sted og ikke sætter hele det store apparat i gang. Jeg synes, der kan være megen fornuft i at overveje, om vi ligesom kunne lave et overslag over, hvad der skulle i gang, hvis man skal foretage en sådan undersøgelse. Det var noget, man bl. a. kunne drøfte i udvalgsarbejdet.

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg først takke ministeren for tilsagnet om at gå i gang med et enkelt konkret projekt.

I spørgsmålet om antallet af landbrug håber jeg ikke vi taler forbi hinanden. Vi er enige om, at det forbrug, der sker, bør vi begrænse mest muligt. Det, jeg forsøgte at gøre opmærksom på, var, at ifølge ministerens egne oplysninger har der i de seneste år været tale om et forbrug på ca. 10.000 ha om året, og disse 10.000 ha svarer rundt regnet til 500 ganske almindelige landbrugsejendomme.

Ministeren siger, at forbruget er for nedadgående. Det kan vi alle glæde os over. Men uanset dette må vi konstatere, at der altså er et betydeligt areal, der hvert år alligevel går ud. Om det er 500 eller 400 landbrugsejendomme eller 350, er for så vidt

[Svend Erik Hovmand]

mindre væsentligt. Det, vi kan konstatere, er, at dansk landbrug og dansk natur mister væsentlige arealområder hvert eneste år, uanset hvor store begrænsninger vi kan foretage i anlæg osv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Glistrup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

(Lovforslag nr. L 130. Fremsat 16/12 77).

Sammen med denne sag foretoges den næste sag på dagsordenen, nemlig:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af ændringer i naturfredningsloven.

(Lovforslag nr. L 131. Fremsat 16/12 77).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Westh (S):

Det forslag til ændring af naturfredningsloven, som vi behandler nu, har på visse punkter karakter af en bunden opgave, idet der allerede for flere år siden har været enighed om, at fredningsplanudvalgene på et eller andet tidspunkt skulle nedlægges. Man havde oprindeligt forestillet sig, at der, når regionplanerne var vedtaget, ville være en naturlig lejlighed til at ændre fredningslovgivningens administrative system, for det er

jo reelt kun det, der sker, når fredningsplanudvalgene forsvinder.

De forskellige fredningsplanudvalg har udarbejdet specielle oplæg til regionplanerne, og det er vort indtryk, at disse oplæg indgår i regionplandebatterne på en god og tungtvæjende måde. Ministeren har derfor fundet det forsvarligt at foreslå den ændrede administrationsform allerede nu.

Vi er i min gruppe enig med ministeren i, at det af mange grunde, bl. a. personalemæssige, er ønskeligt at få afklaret administrationsspørgsmålet, og da vi også finder tidspunktet sagligt forsvarligt, har vi ingen indvendinger imod, at forslaget fremsættes nu. Man kan måske også sige, at amtsrådene ved at overtage opgaven nu er særlig forpligtet til at tilgodese fredningshensynet i regionplanerne.

Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at vi i socialdemokratiet finder, at fredningsplanudvalgene har udført et betydningsfuldt arbejde, der har været og fremover vil være af uvurderlig betydning for Danmarks natur. Jeg skal da heller ikke skjule, at vi på mange måder er kede af, at fredningsplanudvalgene ikke længere skal fortsætte, men vi erkender, at der efter planlovsreformen, og efter at regionplanerne er ved at blive til virkelighed, ikke længere er det samme behov for fredningsplanudvalgene som tidligere.

Endvidere har vi jo alle på mange møder hørt, at mange mennesker har fundet planlægningssystemet uoverskueligt. Der har derfor ofte været fremført ønsker om forenkling, hvilket vi herved søger at imødekomme.

Jeg vil gerne understrege, at vi ikke ønsker fredningsinteresserne nedprioriteret i forbindelse med denne ændring af fredningsadministrationen – snarere tværtimod – og vor velvilje over for forslaget skal derfor i høj grad ses i forbindelse med, at Amtsrådsforeningen har erklæret sig fuldstændig enig i, at fredningshensynet ikke fremover skal spille en mindre rolle end hidtil, og at Amtsrådsforeningen har garanteret fredningsadministrationen en meget stærk placering i amtsadministrationerne. Vi vil meget opmærksomt følge amtsrådenes overtagelse af de opgaver, de nu får overdraget, og vi vil også gerne opfordre de foreninger og personer, der har en særlig interesse i den danske natur, til